

Vergelijking van de NARA- en PLEDGE-databank beschermde natuur

Adviesnummer: **INBO.A.4578**
Auteurs: **Toon Spanhove**
Contact: **Lode De Beck (lode.debeck@inbo.be)**
Kenmerk
aanvraag: **Vraag op het ANB-INBO-overleg van 30 januari 2023**
Geadresseerde: **Agentschap voor Natuur en Bos**
T.a.v. Carl De Schepper
carl.deschepper@vlaanderen.be
Kopij naar: **Agentschap voor Natuur en Bos**
T.a.v. Joris Janssens
Joris.janssens@vlaanderen.be

Dr. Maurice Hoffmann
Administrateur-generaal wnd.

Wijze van citeren: Spanhove T. (2023). Vergelijking van de NARA- en PLEDGE-databank beschermde natuur (Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; nr. INBO.A.4578). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Aanleiding

In de Europese Biodiversiteitsstrategie vraagt de Europese Commissie de aanduiding van beschermde en strikt beschermde natuurgebieden.

Het NARA 2020 becijferde het aandeel juridisch beschermde natuur op 25,7 %¹. Het ANB stelde eind 2022 een databank op met een voorstel van beschermde (of te beschermen) gebieden, waarin 26,4 % van Vlaanderen vervat zit.

Op vraag van Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) vergelijken we beide cijfers en analyseren we de gelijkenissen en verschillen.

Toelichting

---

1 Beschrijving NARA- en PLEDGE-databank beschermde natuur

Het Natuurrapport van 2020 (hierna NARA 2020, Schneiders *et al.*, 2020) hanteert een diverse indicatorenset ter beschrijving van de algemene toestand en trends van de biodiversiteit in Vlaanderen. Het Natuurrapport documenteert onder andere de oppervlakte 'juridisch beschermde natuur' in Vlaanderen en kwam uit bij een oppervlakte van 350.191 hectare juridisch beschermde natuur, wat overeenkomt met 25,7 % van het Vlaamse grondgebied (Vught *et al.*, 2020). De kaartlagen zelf werden niet gepubliceerd, maar zijn opgeslagen in een geodatabank, hierna de **NARA-databank** genoemd. Het NARA 2020 onderscheidt daarbij volgende categorieën van beschermde gebieden:

Categorie 1: Natuur- en bosreservaten

De eerste categorie uit de NARA 2020-data omvat alle data i.v.m. natuurreservaten:

- Vlaamse natuurreservaten,
- Erkende natuurreservaten,
- Bosreservaten,
- Gebieden met een natuurbeheerplan type 4.

Categorie 2: Beschermde gebieden anders dan de reservaten

Categorie 2 uit NARA 2020 omvat de gebieden die omwille van natuurbehoudsredenen werden afgebakend, buiten de reservaten die reeds onder categorie 1 werden aangeduid.

- Beschermde duingebied,
- Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN),
- Vogelrichtlijngebieden,
- Habitatrichtlijngebieden,
- Ramsar-gebieden, met uitzondering van de Vlaamse Banken.

Categorie 3: Andere beschermde gebieden

Categorie 3 in NARA 2020 omvat vooral de beschermde vegetaties die buiten Categorieën 1 en 2 vallen:

- Bescherming van bossen onder het Bosdecreet

---

¹ <https://www.vlaanderen.be/inbo/backgroundindicatoren/bescherming-en-beheer-in-vlaanderen-oppervlakte-juridisch-beschermde>

- Bescherming door het vegetatiebesluit, met een verwijzing naar de datalagen van ANB 'gronden onder het vegetatiebesluit' en 'historisch permanente graslanden en andere permanente graslanden in Vlaanderen beschermd door de natuurwetgeving'. Daaronder vallen de verboden te wijzigen vegetaties onder het Natuurdecreet.
- De volledige ruimtelijke bestemmingen waarbinnen een vergunningsplicht geldt voor het wijzigen van (half-)natuurlijke vegetaties zijn ook mee opgenomen in Categorie 3, zelfs de delen waar actueel geen (half-)natuurlijke vegetaties voorkomen.

Bijlage 1 bevat de technische details van de berekeningswijze zoals ook opgenomen in de bijlage van het Natuurrapport.

In het kader van de Europese Biodiversiteitsstrategie 2030 en de uitbouw van een samenhangend natuurnetwerk stelde het ANB een databank samen met een voorstel van de (strikt) beschermde of te beschermen gebieden. De aangeleverde databank is iets ruimer opgevat en bevat ook niet-(strikt)beschermde polygonen. In wat volgt beperken we de **PLEDGE-databank** tot de polygonen die een beschermd (of te beschermen) statuut hebben, geselecteerd met de SQL-expressie "LegallyProtected = 'Legally protected' OR StrictlyProtected = 'Strictly protected'". ANB ontwikkelde een PowerBI tool waarmee eenvoudig oppervlaktecijfers van de verschillende selecties berekend kunnen worden. ANB berekende dat 35.921 hectare (of 2,87 % van Vlaanderen) strikt beschermd is, en dat 360.186 hectare (of 26,4 % van Vlaanderen) juridisch beschermd is. Beide categorieën samen beslaan 361.300 hectare (26,7 % van Vlaanderen).

De opbouw van de dataset en de oppervlakte werden niet als dusdanig gepubliceerd, maar werden o.a. toegelicht op de MINA-raad van 3/04/2023 (zie bijlage). Een document waarin de brondata en selectiecriteria gedetailleerd beschreven worden, ontbreekt echter.

Het ANB maakt in zijn voorstel een onderscheid tussen (1) de strikt beschermde gebieden (strictly protected areas, SPA) en (2) de 'gewone' beschermde of te beschermen gebieden (legally protected areas, LPA).

Strikt beschermde natuur (SPA)

De 'strictly protected areas' vormen de kern van de beschermde gebieden. ANB interpreteert deze strikt beschermde gebieden als alle gebieden in een van de volgende categorieën:

- natuurreservaten
- bosreservaten
- natuurbeheerplannen type 4
- gebieden binnen SIGMA met onbeheerde climax als streefbeeld

Overig beschermde natuur (LPA)

De overige beschermde en/of te beschermen gebieden zijn:

- LPA-1 : Speciale beschermingszones (SBZ)
- LPA-2 : Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)
- LPA-3 : Planologische gebieden waar een vergunningsplicht geldt voor het wijzigen van (half) natuurlijke vegetaties en historisch permanente graslanden (volledige groengebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang, 'Beschermd duingebied'..., ook waar geen beschermde vegetatie voorkomt)
- LPA-4: Bosvegetaties
- LPA-5: Verboden te wijzigen vegetaties

ANB hanteert voor het berekenen van de oppervlakte 'overige beschermde natuur' een gelaagde opbouw, waarbij de eerst opgelijste items steeds uitgesloten worden uit de later genoemde items, om dubbeltellingen te vermijden.

Dit geldt echter niet voor SPA: niet alle SPA zit vervat in LPA.

Meer details van de berekeningswijze en oppervlaktes per categorie zijn weergegeven in bijlage 2.

2 Vergelijking NARA- en PLEDGE-datasets

Vooraleer beide databanken te vergelijken, moeten enkele kanttekeningen geplaatst worden bij de databanken en de bijhorende oppervlakteberekeningen. Als gevolg van enkele fouten in de databank (zie verder), dienen de oppervlaktes beschermde natuur licht bijgesteld te worden. De oppervlakte juridisch beschermde natuur uit het NARA 2020 daalt licht van 350.191 hectare naar 349.790 hectare wanneer de gecorrigeerde data gebruikt worden in hetzelfde datamodel. De oppervlakte in de PLEDGE-databank vermindert van in totaal 361.593 hectare naar 361.300 hectare.

Beide databanken hebben 347.078 hectare gemeen, dit is 99 % van de NARA-databank en 96 % van de PLEDGE-databank. In de NARA-databank zit 2.712 hectare die niet opgenomen is in de PLEDGE-databank. 14.221 hectare uit de PLEDGE-databank is niet opgenomen in de NARA-databank.

2.1 Verschillen op niveau van de categorieën

Beide datasets omvatten grotendeels dezelfde beschermingscategorieën. Tabel 1 geeft een overzicht van de categorieën die zijn opgenomen in beide datasets, met aanduiding van de gelijkenissen en de verschillen op niveau van de categorieën.

Tabel 1 Beschermingscategorieën in de PLEDGE- en NARA-databank

Categorie	PLEDGE	NARA
Vlaams natuureservaat	SPA	Categorie1
Erkend natuureservaat	SPA	Categorie1
Bosreservaat	SPA	Categorie1
Natuurbeheerplan type 4	SPA	Categorie1
Sigma - climaxvegetatie	SPA	niet opgenomen
Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V)	LPA - 1	Categorie2
Habitatrichtlijngebieden (SBZ-H)	LPA - 1	Categorie2
VEN (zonder natuurverwevingsgebieden)	LPA - 2	Categorie2
Beschermd duingebied (zonder voor landbouw belangrijk duingebied)	LPA - 3	Categorie2
Ramsar gebieden (excl de Vlaamse banken)	niet opgenomen	Categorie2
Bosvegetaties	LPA - 4	Categorie 3
Verboden te wijzigen vegetaties volgens natuurdecreet	LPA - 5	Categorie 3
Vegetaties waarvoor vergunningsplicht geldt (uit data laag ANB)	LPA - 3	Categorie 3
Ruimtelijke bestemmingen met vergunningsplicht voor wijzigen van halfnatuurlijke vegetaties	LPA - 3	Categorie 3

SPA = strictly protected areas, LPA 1 – 5 : legally protected areas 1 tot 5

Op niveau van de categorieën zijn er slechts twee verschillen tussen de NARA-dataset en de PLEDGE-dataset:

- De Sigmagebieden met climaxvegetaties zitten wel in de PLEDGE-databank, maar werden niet als categorie opgenomen in de NARA-indicator 'juridisch beschermde natuur'. Op 62,6 hectare na zitten al deze gebieden uit de PLEDGE-databank ook vervat in de NARA-databank, als deel van een andere categorie. Naast enkele "slivers" ² aan de randen van de Sigmagebieden, is het vooral het recreatiegebied de 'Grote Vijver' aan het Battenbroek in Mechelen dat wel is opgenomen in de PLEDGE-databank, maar niet in de NARA-databank.

² verschillen die eerder te maken hebben met GIS-technische aspecten dan met reële karteerfouten

- De huidige Ramsargebieden zijn wel opgenomen in de NARA-indicator, maar zijn niet als categorie vervat in de PLEDGE-databank. Op enkele slivers na hebben alle Ramsargebieden uit de NARA-databank ook een statuut dat samenvalt met een categorie uit de PLEDGE-databank.

2.2 Overige verschillen tussen de datasets

Buiten verschillen op het niveau van de categorieën, zijn er nog twee belangrijke oorzaken van verschillen tussen de PLEDGE-en de NARA-databank.

- De PLEDGE-databank werd aangemaakt op basis van nieuwe datasets en/of geactualiseerde versies van bestaande datasets. Deze actualisaties kunnen logischerwijs resulteren in een wijziging van de uiteindelijke set beschermd of te beschermen gebieden. In theorie kunnen alle onderliggende datasets wijzigen, maar in de praktijk doen wijzigingen zich vooral voor in volgende brondata:
  - o de gebieden met een reservaatstatuut, vooral door de uitbreiding van natuurreservaten,
  - o de VEN-gebieden, vooral door de inwerkingtreding of vernietiging van ruimtelijke uitvoeringsplannen,
  - o de beschermde vegetaties, vooral door evoluties in de vegetatie en/of verbeteringen in de karteringen in de biologische waarderingskaart.
- In beide datasets en bijhorende berekeningen waren enkele (vermoedelijke) fouten geslopen die eerder te maken hebben met GIS-technische aspecten van de brongegevens, zoals de aanwezigheid van overlappende polygoenen en het gebruik van foutieve projecties:
  - o De dataset 'Gebieden met een natuurbeheerplan type 4' die gebruikt werd in de NARA 2020-oefening was foutief geprojecteerd. Bij het combineren van deze data met andere data leidt dit tot foutieve oppervlakteberekeningen.
  - o De PLEDGE-databank bevat enkele overlappende polygoenen, waardoor oppervlaktes soms dubbel geteld werden. De oorzaak is hoofdzakelijk te wijten aan verschillende beheerplancodes voor hetzelfde perceel. Tabel 2 geeft een vergelijking van berekeningen met en zonder rekening te houden met de overlappingsen.
  - o Sommige datasets zijn niet perfect afgesneden op de grens van Vlaanderen volgens het Referentiebestand Vlaanderen (2020). Tabel 2 toont de impact hiervan voor de oppervlakte-inschatting.

Tabel 2: Oppervlakte-inschatting (in hectare) voor de verschillende categorieën LPA in de PLEDGE-databank, al dan niet met een correctie voor overlappingsen in de dataset en begrenzing op de grens van Vlaanderen.

	Cijfer in presentatie MINA-raad	Som oppervlakte polygoenen in PLEDGE- dataset	Oppervlakte zonder overlap	Oppervlakte begrensd op grens Vlaanderen
SBZ	166.439 =	166.439 >>	166.321 >>	166.223
VEN	28.675 =	28.675 >>	28.477 >	28.399
Groengebieden	103.739 ~	103.755 >	103.671 >	103.573
Bos	36.153 ~	36.151 ~	36.140 =	36.140
Beschermde vegetatie	25.180 ~	25.186 ~	25.185 ~	25.179
Totaal LPA	360.186 ~	360.206 >>	359.794 >>	359.514

=: cijfer is identiek, ~ verschil kleiner dan 20 ha, > verschil tussen 20 en 100 ha, >> verschil groter dan 100 ha

In het hoofdstuk 2.4 worden de specifieke verschillen tussen de NARA-dataset en de PLEDGE-dataset gedetailleerd toegelicht.

2.3 Nauwkeurigheid van de GIS-data

De juistheid van de onderliggende brondata bepaalt in welke mate de bedoelde categorieën daadwerkelijk in de databank terecht komen. Over de nagenoeg onveranderlijke datalagen (SBZ, duingebieden, Ramsar) bestaat weinig onzekerheid, aangezien deze ruimere tijd geleden al zijn vastgelegd. De meer veranderlijke datalagen zorgen potentieel voor een onnauwkeurige afbakening van de beschermde en te beschermen gebieden.

Een deel van de analyse is gebaseerd op de Biologische waarderingskaart (BWK): deels op de uitgave 2020 (De Saeger *et al.*, 2020), maar ook deels op uitgave 2018 (De Saeger *et al.* 2018). Ongeveer 70 % van de BWK karteringen in de uitgave 2020 zijn echter ouder dan twaalf jaar. Een deel van deze oude karteringen is niet langer accuraat. Bovendien werden karteringen vroeger vaak sneller (en dus ook ruwer) uitgevoerd (Vriens *et al.*, 2011). De meeste andere brondata zijn merendeels nauwkeuriger, maar ook in die data ontbreken mogelijk nog elementen. Denk hierbij bv. aan bestemmingen op basis van een gemeentelijke BPA of RUP: deze zijn niet volledig opgenomen in de ruimteboekhouding (Vlaams Planbureau voor Omgeving, niet gepubliceerde data), en zijn dus niet vervat in de PLEDGE-databank. Ook de actualisatie van de data laag met de VEN-gebieden loopt achter.

Naast mogelijke fouten in de brondata, komen de toegepaste selectiecriteria niet steeds volledig overeen met de geldende wetgeving. Het is vermeldenswaardig dat de selectiecriteria voor 'bos' en 'vegetatie' die in het NARA gebruikt werden vrij strikt of eng zijn geïnterpreteerd, waardoor sommige elementen die onder het bos- of vegetatiebesluit vallen niet zijn opgenomen in de NARA-dataset. De naam van de categorie dekt dus niet steeds de lading van de selectie:

- Bij de selectie van de bosvegetatie werd enkel gekeken naar de eenheden 1 en 2 uit de BWK. Het bosdecreet verwijst echter niet naar de BWK, laat staan dat bossen zich zouden beperken tot BWK-percelen met een BWK-eenheid voor bos in eenheid 1 of 2. Veruit de meeste percelen met een BWK-eenheid voor bos in eenheid 3 tot 8 bevatten wel degelijk een bosvegetatie in de juridische zin van het bosdecreet. Het is wellicht juist om het deel van de genoemde BWK-polygonen dat overlapt met 'hooggroen' uit de groenkaart mee te nemen als bos. Ook (bos)dreven en houtkanten die deel uitmaken van het bos, vallen onder de definitie van bos, maar deze zitten niet (steeds) vervat in de selectie op basis van de BWK.

Om de grootteorde van het mogelijk ontbrekende bos in te schatten, selecteerden we uit de laatste versie van de BWK (uitgave 2020) alle 'mogelijk bos'. Deze selectie bestaat uit alle bos- en struweelvegetaties in BWK-eenheid 1 tot 8 en alle BWK-polygonen met bomenrijen en houtkanten binnen de 20 meter van die bossen. Deze selectie 'mogelijk bos' werd verder gefilterd op basis van de klasse 'hooggroen' uit de groenkaart (versie 2021), om tot een 'waarschijnlijk bos' te komen. Van die uiteindelijke selectie zit 5.610 hectare niet in de PLEDGE-databank. Een deel hiervan voldoet aan de juridische definitie van bos, maar gelet op de onnauwkeurigheden van de BWK en de groenkaart valt de precieze ontbrekende oppervlakte moeilijk in te schatten.

- De aanduiding van beschermde vegetaties in de NARA-databank en in de PLEDGE-databank is gebaseerd op een data laag afkomstig van ANB die werd opgemaakt in functie van vergunningverlening en handhaving. Ook hier lijken niet alle

kolommen met eenheden (1 tot 8) uit de BWK te worden meegenomen. Ook enkele karteereenheden lijken te ontbreken, o.a. enkele nieuwe varianten van karteereenheden. De kaart van de historisch permanente graslanden werd bovendien niet geactualiseerd bij de laatste uitgave van de BWK (editie 2020), maar is – ook voor de PLEDGE-dataset - nog gebaseerd op een oudere versie van de BWK editie 2018. Een correctie of actualisatie van beide datalagen is wenselijk.

- Kleine landschapselementen zijn op veel plaatsen³ eveneens juridisch beschermd onder het Natuurdecreet, maar ontbreken grotendeels in zowel de NARA-dataset als de PLEDGE-dataset. Er bestaat sinds kort nochtans uitstekend kaartmateriaal waaruit sommige kleine landschapselementen geselecteerd kunnen worden:
  - o De watervlakkenkaart, met o.a. de aanduiding van vrijwel alle veedrinkpoelen (Scheers *et al.*, 2022). Op die kaart staan bijna 333 hectare kleine watervlakken (< 400 m²) binnen een agrarische bestemming, maar buiten de PLEDGE-databank vallen.
  - o De kaart van houtige kleine landschapselementen in het landbouwgebied (Ghysels, 2018). Op die kaart – die de houtige KLE's in en rond percelen in landbouwgebruik (volgens de perceelsregistratie) omvat – staan 29.840 hectare kleine landschapselementen die buiten de PLEDGE-databank vallen.

Of deze kleine landschapselementen opgenomen zouden moeten worden in de PLEDGE-databank in het kader van de Europese Biodiversiteitsstrategie, laten we hier in het midden.

2.4 Gedetailleerde analyse van de verschillen tussen de NARA-databank en de PLEDGE-databank

In dit deel bespreken we de verschillen tussen de NARA-databank en de PLEDGE-databank meer in detail. We vergelijken eerst in welke mate de gegevens in de NARA 2020-dataset ook in de PLEDGE-databank zitten, gevolgd door de oefening in de omgekeerde richting: in welke mate zitten gegevens uit de PLEDGE-databank in de NARA-databank. Waar relevant, maken we ook de vergelijking met een “geactualiseerde” NARA-indicator, waarin dezelfde procedure uit het NARA 2020 werd toegepast op de gegevens die begin 2023 beschikbaar waren. Die dataset noemen we hier “NARA-update 2023”.

2.4.1 Gebieden in de NARA 2020-databank die niet opgenomen zijn in de PLEDGE-databank

We bespreken de drie categorieën die in het NARA 2020 werden gehanteerd:

Categorie 1: Natuur- en bosreservaten

Categorie 2: Beschermd gebieden anders dan de reservaten

Categorie 3: Andere beschermd gebieden

Categorie 1: Natuur- en bosreservaten

In principe zouden alle gebieden uit de Categorie 1 ook in de PLEDGE-databank moeten zitten. Uit de vergelijking van beide datasets, blijken er echter enkele verschillen tussen beide datasets te zitten. Naast heel veel kleine slivers die amper consequenties hebben voor de berekende oppervlaktes, zitten er ook relevante verschillen tussen de datasets:

- De dataset ‘Gebieden met een natuurbeheerplan type 4’ die gebruikt werd in de NARA 2020-oefening was foutief geprojecteerd. Gelet op het beperkt aantal percelen in die dataset, leidde dit tot een overschatting van 4 hectare – wat verwaarloosbaar is in het licht van de NARA-oefening. In de verdere vergelijking

---

³ O.a. ook in alle agrarisch bestemde gebieden

tussen de NARA-databank en de PLEDGE-databank, werd deze fout rechtgezet en hebben we dus steeds met de correct geprojecteerde data gerekend.

- Vrijwel alle data uit Categorie 1 zijn integraal opgenomen in de PLEDGE-databank. Hier en daar ontbreken wel enkele slivers. De grote uitzondering hierop heeft betrekking op de natuurreservaten opgenomen in de laag "ENR_ErkendePercelenVoorValidatie_v2020_03_13" die het NARA hanteerde als bronlaag voor de erkende natuurreservaten. Van deze laag ontbreekt 124,8 hectare in de PLEDGE-databank (zie tabel 3). Het ANB beschikt in principe over de meest recente databank met reservaatgegevens. INBO doet hier geen uitspraak over welke databron correct is.

Tabel 3. Overzicht van oppervlakte van de brondata uit NARA 2020 categorie 1 die niet vervat zitten in de PLEDGE-databank.

Brondata NARA 2020	Oppervlakte niet in PLEDGE-databank
Vlaamse natuurreservaten_zonder_type_4	11,3 ha
Erkende natuurreservaten	106,5 ha
Bosreservaten	6,7 ha
Natuurbeheerplan type 4	0,2 ha

Categorie 2: Beschermde gebieden met een ander (inter)nationaal beschermingsstatuut dan de reservaten

Categorie 2 uit NARA 2020 omvat de gebieden die omwille van natuurbehoudsredenen werden afgebakend, buiten de reservaten die reeds onder categorie 1 werden aangeduid. Specifiek gaat het over 'Beschermd duingebied', het 'Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)', 'Vogelrichtlijnggebieden', 'Habitatrichtlijnggebieden' en 'Ramsar-gebieden' met uitzondering van de Vlaamse Banken.

De datasets die aan de basis liggen van de NARA-berekeningen zijn de afgelopen jaren gewijzigd, vooral de VEN-datalaag. We analyseren hier eerst deze wijzigingen alvorens de vergelijking met de PLEDGE-databank te maken.

Er is 840 hectare van de Categorie 2 uit NARA 2020 niet langer opgenomen in de VEN-datalaag die op 1/01/2023 beschikbaar was op Geopunt. Enkele gebieden die niet langer vervat zitten in de geactualiseerde dataset (hier verder benoemd als 'NARA-update 2023') zijn:

- De Samenvloeiing Rupel-Dijle-Nete (755 hectare ontbreekt).
- Beneden-Nete (35 hectare ontbreekt).
- De Wase Scheldepolders (23 hectare ontbreekt).
- Vallei van de Tappelbeek (15 hectare ontbreekt).

ANB is uitgever van de VEN-datalaag op Geopunt. INBO doet geen uitspraak of de geschrapte gebieden al dan niet (on)terecht ontbreken in de datalaag.

Daarnaast is er 824 hectare bijkomend opgenomen in de NARA-update 2023 die ontbreekt in Categorie 2 uit NARA 2020. Het verschil is eveneens voornamelijk te wijten aan veranderingen in de VEN-datalaag.

De belangrijkste verschillen van de geactualiseerde VEN-datalaag t.o.v. NARA 2020 zijn hieronder opgelijst (lijst beperkt tot gebieden groter dan 10 hectare):

- Vallei van de Molenbeek en Tappelbeek (325 hectare bijkomend opgenomen).
- De Demervallei ten westen van Aarschot (291 hectare bijkomend opgenomen).
- Kustpolders tussen Oudenburg, Jabbeke en Stalhille (56 hectare bijkomend opgenomen).
- De Samenvloeiing Rupe-Dijle-Nete (30 hectare bijkomend opgenomen).
- Vallei van de Boven-Zeeschelde van Kalkense meersen tot Sint-Onolfspolder (25 hectare bijkomend opgenomen).
- Demervallei ten oosten van Aarschot (21 hectare bijkomend opgenomen).
- Sint-Lievens-Houtem en Kottebos (19 hectare bijkomend opgenomen).
- De Vallei van de Boven-Zeeschelde van de Dender- tot de Rupelmonding (19 hectare bijkomend opgenomen).

In dit advies doen we geen uitspraak of de wijzigingen in de VEN-datalaag al dan niet (on)terecht zijn. We halen dit aan om de belangrijke verschuivingen in de VEN-datalaag te duiden. Deze verschuivingen zouden een gelijkaardige impact hebben bij een actualisatie van de NARA-indicator 'juridisch beschermde natuur'.

In onderstaande tabellen 4 en 5 vergelijken we zowel de originele data uit NARA 2020 als de NARA-update 2023 met de PLEDGE-dataset. De ontbrekende en bijkomende gebieden zijn te wijten aan wijzigingen in de brondata zoals hierboven geschreven.

Tabel 4. Overzicht van oppervlakte van de brondata uit NARA 2020 categorie 2 (beschermde gebieden buiten de reservaten) die niet vervat zitten in de PLEDGE-databank.

Brondata NARA 2020	Oppervlakte niet in PLEDGE
Duinendecreet	0 ha
VEN	32,7 ha
Habitatrichtlijngebied	0,7 ha
Vogelrichtlijngebied	0 ha
RAMSAR	0 ha

Van de gebieden van Categorie 2 uit NARA 2020 ontbreken in totaal 33,4 hectare in de volledige PLEDGE-databank. Vooral de 'Wase Scheldepolders' en de 'Beneden Nete' ontbreken deels in de PLEDGE-databank (resp. 21,7 en 5,1 hectare).

Tabel 5. Overzicht van oppervlakte van de brondata uit NARA-update 2023 categorie 2 (beschermde gebieden buiten de reservaten) die niet vervat zitten in de PLEDGE-databank.

Geactualiseerde brondata NARA-update 2023	Oppervlakte niet in PLEDGE
Duinendecreet	0 ha
VEN	6,5 ha

Habitatrichtlijngebied	0,7 ha
Vogelrichtlijngebied	0 ha
RAMSAR	0 ha

Van de Categorie 2 uit de NARA-update 2023 dataset, ontbreekt 7,3 hectare in de PLEDGE-databank. Het gaat o.a. over een gebied van 6 hectare in "Sint-Lievens-Houtem en Kottembos" waar een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan in 2022 in werking trad.

Categorie 3: Bescherming door andere maatregelen buiten de genoemde beschermde gebieden

Categorie 3 in NARA 2020 omvat vooral de beschermde vegetaties die buiten Categorieën 1 en 2 vallen, alsook de groene en geelgroene ruimtelijke bestemmingen.

Onderstaande tabellen 6 en 7 geven aan welke oppervlakte van de Categorie 3 uit NARA 2020 en de NARA-update 2023 ontbreken in de volledige PLEDGE-databank.

Tabel 6. Overzicht van oppervlakte van de brondata uit NARA 2020 categorie 3 (beschermde vegetaties buiten de reservaten en beschermde gebieden) die niet vervat zitten in de volledige PLEDGE-databank.

Brondata NARA 2020	Oppervlakte niet in PLEDGE
Bosdecreet	2.022,8 ha
Vegetatie	274,6 ha
Ruimtelijke bestemmingen	161,0 ha

Wat de bossen betreft, zijn de meeste verschillen gerelateerd aan een actualisatie van de BWK, waardoor o.a. recent ontboste terreinen niet langer als bos worden aangeduid. Toch blijken sommige BWK-eenheden (o.a. 'ppmp', 'pmp', 'spr', 'sprb', 'se' en 'ni') en de bosvegetaties op dijken en taluds (polygonen met kt of kd als eerste BWK-eenheid en een boseenheid in een van de eenheden erna) te ontbreken in de PLEDGE-databank, ook wanneer de BWK niet werd geactualiseerd.

De reden dat beschermde vegetatie uit de NARA-databank niet opgenomen zijn in de PLEDGE-databank, is gelinkt aan diverse oorzaken, zowel werkelijke veranderingen in de vegetatie volgens de geactualiseerde BWK, veranderingen in de ruimtelijke bestemming en enkele discrepanties tussen de NARA-databank en de PLEDGE-databank voor wat betreft de BWK-codes die als beschermde vegetatie beschouwd worden. Zo lijken enkele nieuwe BWK-codes ('mru', 'mrb', 'mcb') systematisch te ontbreken, alsook de vegetaties op taluds 'kt(.)'.

De verschillen in ruimtelijke bestemming hebben, op een hectare na, steeds te maken met aanpassingen in de brondata van de ruimteboekhouding.

Tabel 7. Overzicht van oppervlakte van de brondata uit NARA-update 2023 categorie 3 (beschermde vegetaties buiten de reservaten en beschermde gebieden) die niet verrat zitten in de volledige PLEDGE-databank.

Geactualiseerde brondata NARA (begin 2023)	Oppervlakte niet in PLEDGE
Bosdecreet	1.202,2 ha
Vegetatie*	263,8 ha
Ruimtelijke bestemmingen	1,6 ha

- * Brondata 'Vegetatie' in de NARA-update 2023 is enerzijds gebaseerd op de geactualiseerde dataset van ruimtelijke bestemmingen, maar gebruikt wel nog de ANB-dataset met verboden te wijzigen vegetaties en HPG. Deze laatste werden niet aangepast na de actualisatie van BWK uitgave 2020.

De verschillen tussen de PLEDGE-databank en de NARA-update 2023 zijn kleiner, aangezien de onderliggende brondata grotendeels overeenkomen. De resterende discrepanties zijn in hoofdzaak te wijten aan verschillen in geselecteerde BWK-karteereenheden. Dit zijn dezelfde als deze hierboven vermeld: 'ppmp', 'pmp', 'spr', 'sprb', 'se', 'ni' en kt(..) voor de bossen en 'mru', 'mrb', 'mcb' en kt(..) voor de andere vegetaties.

2.4.2 Gebieden in de PLEDGE-databank buiten de NARA 2020 en geactualiseerde NARA-selectie

In totaal valt 14.234 hectare (14.221 hectare binnen Vlaanderen) van de PLEDGE-databank niet binnen de NARA 2020-data. Het gaat om volgende gebieden:

- Een beperkte oppervlakte VEN: Grote eenheden natuur (GEN): 36 hectare (vnl. 'Kustpolders tussen Oudenburg, Jabbeke en Stalhille')
- Bos (2.452 hectare). De ontbrekende stukken lijken in hoofdzaak gebieden waarvan de BWK recent werd geactualiseerd. Merk op dat een beperkt deel van de stukken in de PLEDGE onterecht als bos zijn aangeduid, met name de niet gekarteerde gebieden met de code 'ng'.
- Beschermde vegetaties (verbod en vergunning): 10.865 hectare. Dit is de categorie met de grootste oppervlakte die niet in de NARA-databank is opgenomen. Deze discrepantie verklaart grotendeels het oppervlakteverschil tussen de PLEDGE- en de NARA 2020-data. In de NARA 2020-oefening werd enkel de verboden te wijzigen vegetaties (buiten HPG) uit de EENH1 meegenomen. Van de data laag 'vegetatiebesluit' werd in de NARA 2020-oefening enkel het deel binnen GEN of GENO meegenomen. In de PLEDGE-databank is de volledige data laag 'vegetatiebesluit' meegenomen, ook polygonen waarin de beschermde vegetatie slechts een klein deel van de polygoon uitmaakt (EENH2 tot EENH 8). Aangezien in de BWK geen oppervlakte-aandeel voor BWK-eenheden wordt ingeschat, is het niet eenvoudig te achterhalen welke aanpak de beste oppervlakte-inschatting geeft. Dit staat niet als dusdanig vermeld in het achtergrondrapport NARA 2020.
- Van de gebieden met een reservaatstatuut ontbreekt 398 hectare in de NARA-databank. Dit zijn vooral recente uitbreidingen van natuurreservaten.
- Sigma onder nulbeheer (75 hectare) zit niet verrat in de NARA-oefening.
- Van de "groengebieden" is 666 hectare niet verrat in de NARA-databank. Een deel van deze gebieden kende een recente bestemmingswijziging, maar voor sommige gebieden is het onduidelijk waarom deze niet werden opgenomen of welke brondata hiervoor gebruikt werden.
- Agrarische gebieden met ecologisch belang (AGEB): 21 hectare ontbreekt.

Conclusies

De methodiek die gehanteerd werd bij de analyse rond de indicator 'oppervlakte juridisch beschermde natuur' uit het Natuurrapport 2020 komt erg goed overeen met de methodiek gebruikt bij de opmaak van de PLEDGE-databank. Om die reden was het te verwachten dat de oppervlaktes erg dicht bij elkaar liggen. Dit is ook het geval: 99 % van de NARA-databank ligt binnen de PLEDGE-databank en 96 % van de PLEDGE-databank ligt binnen de NARA-databank.

Er zijn echter kleine afwijkingen tussen beide databanken:

- Zowel in de NARA-databank als in de PLEDGE-databank zitten enkele onvolmaaktheden. Deze vermoedelijke fouten hadden echter nooit een grote impact op het uiteindelijke cijfer beschermde of te beschermen natuur.
- Een deel van de verschillen zijn te verklaren door actualisaties van de achterliggende datasets. Vooral de aanpassing in de data laag met VEN-gebieden en in de Biologische waarderingskaart gaven aanleiding tot verschillen.
- Het grootste verschil (ruim 10.000 hectare of 0,8 % van Vlaanderen) tussen beide datasets is te wijten aan een verschillend gebruik van de volgens het Natuurdecreet "verboden te wijzigen vegetaties": NARA 2020 hanteerde daarbij strengere criteria.

Niet alle (mogelijk) beschermde natuur is echter opgenomen in de NARA-databank en de PLEDGE-databank. Het betreft o.a. 333 hectare kleine watervlakken, 29.840 hectare houtige kleine landschapselementen en 5.610 hectare bos. Of deze bijkomende gebieden opgenomen zouden moeten worden in de PLEDGE-databank in het kader van de Europese Biodiversiteitsstrategie, wordt hier niet behandeld. Het INBO doet in dit advies ook geen uitspraak of de gebieden in de PLEDGE-databank volstaan en/of meest geschikt zijn om aan te duiden als beschermd of te beschermen gebied in functie van de uitbouw van een samenhangend natuurnetwerk binnen de Europese Biodiversiteitsstrategie.

Referenties

Ghysels T. (2018) Handleiding en richtlijn gebruik laag 'Automatische classificatie van kleine landschapselementen in landbouwgebruikspcelen. Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Inkomenssteun.

De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., De Bruyn A., Debusschere K., Dhaluin P., Erens R., Hendrickx P., Hendrix R., Hennebel D., Jacobs I., Kumpen M., Opdebeeck J., Ruymen J., Spanhove T., Tamsyn W., Van Oost F., Van Dam G., Van Hove M., Wils C. & Paelinckx D. (red.) (2018). Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2018. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2018 (71). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., De Bruyn A., Debusschere K., Dhaluin P., Erens R., Hendrickx P., Hendrix R., Hennebel D., Jacobs I., Kumpen M., Opdebeeck J., Spanhove T., Tamsyn W., Van Oost F., Van Dam G., Van Hove M., Wils C. & Paelinckx D. (red.) (2020). Biologische Waarderingskaart en Natura 2000 Habitatkaart, uitgave 2020. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2000 (35). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Scheers K., Smeekens V., Wils C., Packet J., Leyssen A. & Denys L. (2022). Watervlakken versie 1.2: Polygonenkaart van stilstaand water in Vlaanderen. Uitgave 2022. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2022 (31). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Schneiders A., Alaerts K., Michels H., Stevens M., Van Gossum P., Van Reeth W. & Vught I. (2020). Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2020 (2). Brussel

Vriens L., Bosch H., De Knijf G., De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Van Hove M. & Paelinckx D. (2011). De Biologische Waarderingskaart. Biotopen en hun verspreiding in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.M.2011.1, Brussel

Vught I., Wils C. & Schneiders A. (2020) Bescherming en beheer in Vlaanderen. In: Schneiders *et al.*, 2020 Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2020 (2). Brussel

Bijlage 1: Metadata bescherming en beheer in Vlaanderen – oppervlakte juridisch beschermd (uit achtergrondrapport bij NARA 2020)

Bijlage 2: ANB-presentatie over de 'PLEDGE', toelichting op de MINA-raad van 3/04/2023
